

PAMUK SEKTÖR RAPORU

2022

HAZIRLAYAN
CANSU KARABULUT
AR-GE VE KALİTE SORUMLUSU

GİRİŞ

Değişik kullanım alanlarıyla dünyada tarım, sanayi ve ticaret sektörlerinde önemli bir konuma sahip olan pamuğun insanlar tarafından tarımının yapılma tarihi çok eski dönemlere rastlamaktadır.

Pamuk işlenmesi açısından çırçır sanayisinin, lifi ile tekstil sanayisinin, çekirdeği ile yağ ve yem sanayisinin, linteri ile de kağıt sanayisinin hammaddesi durumundadır. Petrole alternatif olarak pamuğun çekirdeğinden elde edilen yağ, giderek artan miktarda biodizel üretiminde de hammadde olarak kullanılmaktadır. Bu sebeplerin yanında nüfusun hızla artması, diğer yandan sanayileşen ve kalkınan toplumlarda hayat seviyesinin yükselmesi pamuğun tüketim ve gereksinimini arttırmıştır.

Dünyada sınırlı sayıda ülkenin ekolojisi pamuk tarımına el verdiğinden, dünya üretiminin %90'ına yakını Türkiye'nin de içinde bulunduğu az sayıda ülke üretmektedir.

Ülkemiz açısından stratejik bir niteliği bulunan pamuğun üretimi ve kullanımı, diğer bir ifade ile pamuk politikası, izlenen tarım, sanayi ve ticaret politikaları ile uluslararası gelişmelerden yoğun bir şekilde etkilenmektedir.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu'nun verilerine göre Türkiye, pamuk ekim alanı yönünden Dünyada on birinci, birim alandan elde edilen lif pamuk verimi yönünden beşinci, pamuk üretim miktarı yönünden altıncı; pamuk tüketimi yönünden dördüncü, pamuk ithalatı yönünden beşinci ülke konumundadır. Ayrıca GDO' suz pamuk üretimi yapan ülkeler değerlendirildiğinde Türkiye bu alanda verimli pamuk üretimi gerçekleştiren ülkedir.

DÜNYA PAMUK EKİM ALANLARI

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2018/19 dönemi ile 2022/23 dönemi arasında dünyada ortalama 32,9 milyon hektar alanda pamuk üretimi yapıldığı, son dönem olan 2022/23 döneminde tahmin edilen yaklaşık 32,2 milyon hektar ekim alanı ile ortalama seviyede olduğu görülmektedir.

Pamuk ekim alanlarında son 5 dönem incelendiğinde 2018/19 döneminde hasat edilen alanlarının 33 milyon hektar olduğu, bu dönemden sonra da 2019/20 dönemine kadar yükseliş gösterdiği fakat 2020/21 döneminde %8.5lik bir düşüş yaşadığı görülmektedir.

Tablo 1: Dünya Pamuk Ekim Alanı (Bin Ha)

Ülkeler	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019	Ortalama
Hindistan	13.000	12.055	13.007	13.373	12.614	12.810
Çin	3.000	3.028	3.170	3.300	3.367	3.173
ABD	2.950	4.157	3.325	4.653	4.043	3.826
Pakistan	2.065	2.110	2.000	2.527	2.373	2.215

Brezilya	1.650	1.372	1.370	1.665	1.618	1.535
Özbekistan	1.000	1.040	1.034	1.034	1.071	1.036
Tanzanya	641	641	622	441	420	553
Burkina Faso	617	595	556	579	464	562
Mali	596	720	164	738	698	583
Benin	572	638	614	665	657	629
Diğer	6.111	6.359	5.594	5.474	5.715	5.851
Dünya Toplam	32.202	32.715	31.456	34.448	33.040	32.772

Kaynak: ICAC Cotton (Erişim tarihi: 22.02.2024)

Dünya pamuk ekim alanlarının en geniş olduğu ülke yaklaşık 13 milyon hektar alan (%40,4 pay) ile Hindistan'dır. Ekim alanlarının genişliğinde Hindistan'ı, Çin, ABD, Pakistan ve Brezilya takip etmektedir. Türkiye pamuk ekim alanı açısından değerlendirildiğinde 485 bin hektar ile 13. sırada (%1,5 pay) yer almaktadır.

DÜNYA PAMUK VERİMLERİ

Dünya lif pamuk verimlerinde ülkeler incelendiğinde yıllar itibariyle Çin ve Avustralya'nın verim konusunda birinci ve ikinci sırayı aldığı görülmektedir. Ülkemizin verimde 2018/19'da ikinci sırada yer almasına karşın, 2022/23 tahmininde geçen beş sezonda, Brezilya'nın gerisinde kalarak dördüncü sırada olacağı görülmektedir.

Tablo 2: Dünya Lif Pamuk Verimleri (Kg/Ha)

Ülkeler	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019	Ortalama
Çin	1.993	1.892	1.864	1.758	1.794	1.860
Avustralya	1.877	2.011	2.047	1.657	1.414	1.801
Brezilya	1.830	1.859	1.719	1.802	1.717	1.785
Türkiye	1.829	1.735	1.827	1.704	1.885	1.796
İsrail	1.703	1.701	1.693	1.851	2.009	1.791
Meksika	1.600	1.592	1.584	1.650	1.692	1.624
Tayland	1.509	1.508	1.500	2.000	520	1.407
Vietnam	1.509	1.508	1.500	3.000	667	1.637
Yunanistan	1.121	1.121	1.121	1.219	1.001	1.117
USA	1.068	918	957	931	989	973

Kaynak: ICAC Cotton (Erişim tarihi: 22.02.2024)

2022/23 tahminine göre ilk sırada yer alan Çin'i sırasıyla Avustralya, Brezilya ve Türkiye takip etmektedir. Dünya pamuk üretiminde ilk sırada yer alan Hindistan'ın verim sıralamasında ilk on ülke arasında olmaması dikkat çekmektedir.

DÜNYA PAMUK ÜRETİMİ

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2022/23 sezonunda 32.202 bin hektar alanda pamuk ekimi yapılmıştır. 2018/19 dönemi ile 2022/23 dönemi arasında ise, dünyada ortalama 25,4 milyon ton lif pamuk üretimi gerçekleştiği, 2021/22 döneminde tahmin edilen yaklaşık 25,7 milyon ton pamuk üretimi ile ortalamanın üzerinde olduğu görülmektedir. 2022/23 dönemi tahmini incelendiğinde ise, son beş yılın ortalamasına göre yaklaşık %3'lük düşüşle 24,8 bin ton olacağı öngörülmektedir.

Uzun yıllardan beri pamuk üretiminde birinci sırada yer alan Hindistan son sezonda yerini ikinci sıraya bırakmış, Çin ilk sıraya yükselmiştir. Çin ve Hindistan'ı sırayla ABD, Brezilya ve Avustralya takip etmektedir. Türkiye'nin ise dünya lif pamuk üretiminde 2022/23 öngörülerine göre altıncı sırada yer alması beklenmektedir. 2022/23 dönemi için öngörülen üretim miktarı bir önceki döneme göre 986 bin civarında azalış göstermektedir.

Tablo 3: Dünya Lif Pamuk Üretimi (1000 Ton)

Ülkeler	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019	Ortalama
Çin	5.980	5.730	5.910	5.800	6.040	5.892
Hindistan	5.722	5.289	5.992	6.205	5.661	5.774
ABD	3.150	3.815	3.181	4.335	3.999	3.696
Brezilya	3.020	2.551	2.356	3.002	2.779	2.742
Avustralya	1.252	1.277	608	115	485	747
Türkiye	886	832	656	814	977	833
Pakistan	835	1.265	960	1.457	1.670	1.237,4
Özbekistan	590	567	700	531	637	605
Arjantin	250	331	290	363	288	304,4
Mali	175	310	63	284	263	219
Diğer	2.983	3.279	3.245	3.321	3.184	3.202
Dünya Toplam	24.843	25.246	23.961	26.227	25.983	25.252

Kaynak: ICAC Cotton (Erişim tarihi: 22.02.2024)

2021/22 döneminde dünya lif pamuk üretimine bakıldığında ilk 10 ülke toplam dünya üretiminin yaklaşık %12'sini oluşturmaktadır. Türkiye üretiminin dünya üretimine katkısı yaklaşık %3,5lik bir paydır.

DÜNYA PAMUK TÜKETİMİ

Dünya lif pamuk tüketim verilerinde son 5 dönem incelendiğinde 2018/19 sezonunda 26.031 bin ton olan tüketim, 2021/22 sezonuna kadar %1.5 oranında azalarak 25.629 olmuştur. 2019/20 döneminde de dünya lif pamuk tüketimi 2018/19 sezonuna göre %11.5 oranında azalarak 23.039 bin tona düştüğü görülmektedir. 2022/23 dönemi tahminlerine bakıldığında ise tüketimin 23.677 bin ton seviyelerinde olması beklenmektedir.

Tablo 4: Dünya Lif Pamuk Tüketimi (1000 Ton)

Ülkeler	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019	Ortalama
Çin	7.500	7.939	7.939	7.939	7.939	7.939

Hindistan	5.200	5.211	5.211	5.211	5.211	5.211
Pakistan	1.900	2.241	2.241	2.241	2.241	2.241
Türkiye	1.700	1.683	1.683	1.683	1.683	1.683
Bangladeş	1.600	1.609	1.609	1.609	1.609	1.609
Vietnam	1.300	1.446	1.446	1.446	1.446	1.446
Brezilya	696	677,2	677,2	677,2	677,2	677,2
Özbekistan	600	657,2	657,2	657,2	657,2	657,2
ABD	446	528	528	528	528	528
Endonezya	400	546,6	546,6	546,6	546,6	546,6
Diğer	2.335	2.322	2.322	2.322	2.322	2.322
Dünya Toplam	23.677	24.860	24.860	24.860	24.860	24.860

Kaynak: ICAC Cotton (Erişim tarihi: 22.02.2024)

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere dünya lif pamuk tüketiminin en yüksek olduğu ülkeler yine en çok üretim payına ve pamuğu işleme kapasitesine sahip olan Çin, Hindistan, Pakistan gibi ülkelerdir. Buna nazaran ABD'nin lif pamuk üretiminde üçüncü sırada olmasına rağmen lif pamuk tüketiminde dokuzuncu sırada yer aldığı dikkat çekmektedir.

2022/23 dönemi tahminlerinde dünya lif pamuk tüketiminden en büyük payı %32 ile Çin almaktadır. Çin'i sırayla Hindistan, Pakistan, Bangladeş ve Türkiye izlemektedir. Ülkemiz tahmini 1,7 milyon tonluk tüketim değeri ile en çok lif pamuk tüketen ülkeler arasında dördüncü sırada yer almaktadır.

TÜRKİYE PAMUK ÜRETİMİ

Türkiye'de pamuk tarımı genelde Ege Bölgesi, Güneydoğu Bölgesi, Antalya ve Çukurova bölgelerinde yapılmaktadır. Bölgeler bazında incelendiğinde son üç sezonda ekim alanlarında en önemli düşüşlerin sırasıyla Güneydoğu Anadolu, Antalya, Ege ve Çukurova olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Bölgeler İtibariyle Türkiye Lif Pamuk Ekim Alanları (Dekar)

İLLER	2022	2021	2020
ÇUKUROVA			
Adana	302.836	218.901	229.911
Mersin	44.694	29.922	42.747
Hatay	459.510	389.619	331.548
Kahramanmaraş	70.858	38.080	25.378
Osmaniye	4.600	1.700	2.039
GUNEYDOĞU			
Diyarbakır	829.151	552.467	403.830
Şanlıurfa	2.424.783	1.834.608	1.287.469
Gaziantep	59.074	42.193	34.864
Adıyaman	81.888	61.169	55.366

Mardin	101.977	59.541	74.419
Siirt	11.080	6.655	4.145
Batman	13.085	5.507	3.731
Şırnak	62.200	53.307	27.391
Kilis	4.120	4.450	4.322
İğdır	1000	-	3.100
EGE			
Aydın	574.129	493.095	544.670
Balıkesir	1.660	1.112	1.570
Denizli	123.595	96.850	95.395
İzmir	332.647	262.207	277.292
Manisa	174.175	123.977	91.530
Muğla	7.140	3.633	2.739
ANTALYA	47.343	43.794	48.368
TÜRKİYE	5.731.613	4.322.790	3.592.200

Kaynak: TEPGE, 2023 (Erişim tarihi: 22.02.2024)

Ülkemiz pamuk üretiminde son yıllarda yaşanan düşüşe paralel olarak, 2021 yılında dünyanın en kaliteli pamuklarının yetiştirildiği Ege bölgesinde de pamuk üretim alanlarında gerileme kaydedilmiştir. 2020 yılında ortalama 168 bin dekar seviyelerinde olan Ege bölgesi pamuk ekim alanları, 2021 yılında ortalama 163 bin dekar seviyelerinde gerçekleşmiştir. Son sezon olan 2022 yılında ise, ortalama ekim alanları 202 bin dekar seviyelerine kadar gelerek yükselme göstermiştir. Ülke geneli ekim alanlarının kullanım durumuna bakıldığında ise, 2022 yılında bir önceki yıla göre 1.408.823 bin dekar artış olduğu görülmektedir.

Kütlü pamuk üretimimizde en fazla üretim olan bölge Güneydoğu ve Çukurova bölgesidir. 2022 yılında üretimin yaklaşık %65,4'ü Güneydoğu Bölgesinde, %40,2'si Ege Bölgesinde, %31,8'i Çukurova ve %11'i Antalya'da gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk (Kütlü) Üretimi (Ton) ve Verimi (kg/da)

İLLER	KÜTLÜ ÜRETİM (ton)			KÜTLÜ VERİM (kg/da)		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020
ÇUKUROVA						
Adana	144.471	113.689	122.994	477	519	535
Mersin	18.083	13.292	19.992	405	444	468
Hatay	239.036	210.102	174.843	520	539	52.7
Kahramanmaraş	34.985	20.360	13.014	494	535	513
Osmaniye	2.295	832	939	499	489	461
GÜNEYDOĞU						
Diyarbakır	408.389	309.229	217.642	493	560	539
Şanlıurfa	1.102.859	892.906	567.251	455	.487	441

Gaziantep	26.865	21.169	16.320	539	502	468
Adıyaman	38.264	30.879	27.021	467	505	488
Mardin	54.193	32.712	39.747	531	549	534
Siirt	6.551	4.022	2.000	560	604	483
Batman	6.186	2.897	2.269	473	526	608
Şırnak	29.392	27.954	13.863	473	524	506
Kilis	1.931	2.236	1.922	469	502	445
İğdır	375	-	1.205	375	-	389
EGE						
Aydın	283.643	264.678	271.627	494	537	499
Balıkesir	698	515	701	420	453	446
Denizli	61.932	52.601	49.986	501	543	524
İzmir	172.839	150.600	148.769	52.0	574	537
Manisa	91.933	73.144	55.580	52.8	590	607
Muğla	-	1.789	1.282	474	492	468
ANTALYA	21.669	24.373	24.529	458	557	507
TÜRKİYE	2.750.000	2.250.000	1.773.646	480	520	494

Kaynak: TEPGE, 2023 (Erişim tarihi: 22.02.2024)

Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü verilerine göre son 3 yıllık süreçte en yüksek kütlü pamuk üretimi 2.750 bin ton ile 2022 yılında en düşük kütlü pamuk üretimi ise 1.773 bin ton ile 2020 yılında gerçekleşmiştir. Son üç yıl boyunca her yıl yaklaşık 500 bin ton kütlü pamuk üretimi artışı gözlenmiştir.

Tablo 6'da bölgeler itibariyle Türkiye'deki kütlü pamuk verimi ise, Çukurova Bölgesinde üç sezon devamlı bir artış gösterirken, Güneydoğu, Ege bölgesinde ve Antalya'da son yıl olan 2022 yılında bir azalış gözlemlenmiştir.

Tablo 7: 2022/23 Yılı Ege Bölgesi Pamuk Ekili Alan ve Kütlü Üretim Tahminleri

İLLER	Ekim Alanı (Ha)	Toplam Kütlü Üretim (Kg)	Ortalama Verim (Kg/Ha)	Mahluç (Kg) (%40 Randıman)
AYDIN	56.889,13	253.615.942,78	4.458,07	101.446.377,11
İZMİR	32.354,28	151.314.875,91	4.676,81	60.525.950,36
MANİSA	17.061,79	85.562.848,80	5.014,88	34.225.139,52
DENİZLİ	12.165,88	58.577.736,26	4.814,92	23.431.094,50
MUĞLA	716,42	3.303.463,11	4.611,06	1.321.385,24
EGE BÖLGESİ	119.187,49	552.374.866,86	4.634,50	220.949.946,74

Kaynak: İzmir Ticaret Borsası

Ege Bölgesi illeri pamuk rekolte rakamları incelendiğinde %47.7'lik üretim payı ile ilimizin ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

DÜNYA PAMUK İHRACATI

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2018/19 dönemi ile 2021/22 dönemi arasında dünyada ortalama 9,6 milyon ton lif pamuk ihracatı gerçekleştiği, son dönem olan 2022/23 döneminde yaklaşık 8 milyon ton pamuk ihracatı ile ortalamanın altında kalacağı öngörülmektedir. 2018/19 döneminden günümüze kadar dalgalanmalı şekilde artış olduğu görülmekte ve 2020/21 döneminde bir önceki sezona göre %16 ciddi bir artış gerçekleşmiştir. Son 5 yılda dünyada ortalama 9.3 milyon ton lif pamuk ihracatı gerçekleştiği ön görülmektedir.

Tablo 8: Dünya Lif Pamuk İhracatı (1000 Ton)

Ülkeler	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019	Ortalama
ABD	2.779	3.152	3.560	3.377	3.229	3.219
Brezilya	1.450	1.737	2.420	1.946	1.310	1.773
Avustralya	1.193	791	348	296	791	684
Yunanistan	282	31100	355	319	295	6470,2
Benin	250	290	317	306	288	290,2
Hindistan	227	872	1.361	696	765	784,2
Türkiye	188	128	134	97	155	140,4
Burkina Faso	180	200	210	192	183	193
Mali	160	283	149	208	300	220
Türkmenistan	26	155	121	149	127	115,6
Diğer	1.323	1.784	1.788	1.504	1.704	1.621
Dünya Toplam	8.058	9.703	10.763	9.090	9.147	9.352

Kaynak: ICAC Cotton (Erişim tarihi: 22.02.2024)

Dünyanın en büyük pamuk ihracatçısı ülkeleri yıllara göre değişmekle birlikte, 2022/23 dönemi incelendiğinde %34,5'lik payla ilk sırayı alan ABD'yi, %18'lik payla Brezilya ve %14,7 payla Avustralya takip etmektedir. Dünya ihracatının yaklaşık %73,2'si ilk beş sırada yer alan ülkeler tarafından gerçekleştirilmektedir.

DÜNYA PAMUK İTHALATI

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2018/19 dönemi ile 2021/22 dönemi arasında dünyada ortalama 9,5 milyon ton lif pamuk ithalatı gerçekleştiği görülmektedir. 2019/20 dönemi ile yaşanan sert düşüşten sonra %17,7'lik artışla 2020/21 döneminden itibaren artmaya başlamıştır. Dünya lif pamuk ithalatı, son dönem olan 2022/23 sezonunda ise, yaklaşık 8 milyon ton pamuk ithalatı ile ortalamanın altında kalmıştır. Son 5 yılda ise, Dünya'da ortalama 9.265 bin ton pamuk ithalatı meydana gelmiştir.

Tablo 9: Dünya Lif Pamuk İthalatı (Bin Ton)

Ülkeler	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	2018/2019	Ortalama
Bangladeş	1.400	1.700	1.635	1.500	1.544	1.556
Çin	1.376	1.847	2.835	1.600	2.100	1.952
Vietnam	1.350	1.359	1.546	1.409	1.510	1.435
Pakistan	970	1.050	1.175	981	600	955,2
Türkiye	945	1.240	1.193	1.017	786	1036,2
Endonezya	344	577	551	547	664	536,6

Hindistan	341	326	204	496	392	351,8
Meksika	182	269	202	129	183	193
Malezya	149	129	176	153	162	153,8
Güney Kore	95	128	161	124	170	135,6
Diğer	711	957	980	814	1.075	907,4
Dünya Toplam	8.063	9.612	10.658	8.770	9.221	9.265

Kaynak: ICAC Cotton (Erişim tarihi: 22.02.2024)

Bangladeş, Çin ve Vietnam yıllara göre değişmekle birlikte dünyanın en büyük pamuk ithalatçıları konumundadır. Çin diğer iki ülkeden farklı olarak dünyanın başta gelen pamuk üreticisi olmasına karşın tekstil ve konfeksiyon sektörünün artan ihtiyaçları sebebiyle aynı zamanda küresel olarak büyük ithalatçılar arasında yer almaktadır.

TÜRKİYE'NİN PAMUK İTHALAT VE İHRACATI

Ülkemizde yıllar itibariyle tekstil sektöründe yaşanan genişlemeye paralel olarak, pamuk tüketimindeki artış iç üretim artışıyla karşılanamadığından, pamuk ithalat miktarı artmış ve ülkemiz bu sebeple dünyanın en fazla pamuk ithal eden beşinci ülkesi konumuna gelmiştir.

Tablo 10: Türkiye Lif Pamuk İhracat ve İthalatı

Sezon	İhracat (milyon \$)	İthalat (milyon \$)	Dış Ticaret Dengesi (milyon \$)	Dış Ticaret Hacmi (milyon \$)	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %
2022	2.100	4.841	-2.741	6.941	43,38
2021	2.235	3.706	-1.471	5.941	60,31
2020	1.425	2.498	-1.073	3.923	57,05
2019	1.653	2.610	-957	4.263	63,33
2018	1.826	2.508	-682	4.334	72,81
2017	1.717	2.995	-1.278	4.712	57,33
2016	1.719	2.297	-578	4.016	74,84
2015	1.703	2.264	-561	3.967	75,22
2014	1.875	3.022	-1.147	4.897	62,05
2013	1.928	2.989	-1.061	4.917	64,50
2012	1.785	2.377	-592	4.162	75,09
2011	1.922	3.608	-1.686	5.530	53,27
2010	1.449	3.385	-1.936	4.834	42,81
2009	1.278	2.098	-820	3.376	60,92
2008	1.633	2.331	-698	3.964	70,06
2007	1.611	2.829	-1.218	4.440	56,95
2006	1.338	2.090	-752	3.428	64,02

Kaynak: TÜİK

TÜİK verilerine göre, ülkemizin (pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat) ihracat ve ithalat rakamları sezonlar itibariyle incelendiğinde, son 18 yıllık dönemde en fazla ihracatın 2.235 milyon dolar ile 2021 sezonunda, en düşük ihracatın ise 1.278 milyon dolar ile 2009 sezonunda yapılması ön görülmektedir. İthalat rakamlarında en fazla ithalat 4.841 milyon dolar ile 2022 sezonu, en düşük ithalat ise 2.090 milyon dolar ile 2006 sezonunda gerçekleşmiştir.

Tablo 11: Türkiye'nin Ülkelere Göre Yıllık Lif Pamuk İthalat Miktarı (Ton)

Ülkeler	2022	2021	2020	2019	Ortalama
ABD	400.850	287.896	369.221	376.989	358.739
Brezilya	232.230	256.308	223.799	137.658	212.499
Yunanistan	126.655	216.994	146.886	168.940	164.869
Avustralya	86.373	46.068	1.805	1.354	33.900
Azerbaycan	68.312	111.730	87.318	75.541	85.725
Meksika	28.322	35.909	57.319	29.604	37.789
Tacikistan	16.913	51.075	47.527	39.358	38.718
Kazakistan	6.105	18.590	12.184	6.179	10.765

Kaynak: TEPGE, 2023 (Erişim tarihi: 22.02.2024)

Yukarıdaki tabloda ülkemiz pamuk ithalatının karşılandığı sekiz ülke verilmektedir. Görüldüğü üzere Türkiye ithal pamuğun en çok miktarını ABD'den almaktadır. Brezilya ve Yunanistan'da en çok ithal pamuk girdisinin olduğu diğer ülkelerdendir. 2022 yılına bakıldığında ise, pamuk miktarında bir azalma görülmektedir.

Tablo 12: Türkiye'nin Ülkelere Göre Yıllık Lif Pamuk İthalat Değeri (\$)

Ülkeler	2022	2021	2020	2019	Ortalama
ABD	1.168.554	566.167	590.778	646.488	742.997
Brezilya	643.246	508.092	347.352	231.356	432.512
Yunanistan	342.201	487.344	241.495	287.331	339.593
Avustralya	259.882	99.435	3.295	2.855	91.367
Azerbaycan	173.127	204.524	125.652	116.421	154.931
Meksika	80.795	70.578	83.643	46.812	70.457
Tacikistan	47.987	104.816	70.762	64.347	71.978

Kaynak: TEPGE, 2023 (Erişim tarihi: 22.02.2024)

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi 2022'de ülkemiz pamuk ithalatının yaklaşık %24,1'ini ABD'den, %13,3'ünü Brezilya'dan, %7,1'ini Yunanistan'dan yapmıştır. Bu ülkeleri sırasıyla Avustralya, Azerbaycan, Meksika ve Tacikistan gibi ülkeler takip etmektedir. Ülkemiz 2022 yılında pamuk ithalatının yaklaşık %44,5'ini bu ilk üç ülkeden gerçekleştirmektedir.

Tablo 13: Türkiye'nin Ülkelere Göre Yıllık Lif Pamuk İhracat Miktarı (Ton)

Ülkeler	2022	2021	2020	2019	Ortalama
Pakistan	47.932	42.078	15.778	14.687	30.119
Bangladeş	18.347	9.913	1 1.009	52.219	26.826
Iran	11.930	1.145	17	7	3.275
Almanya	9.519	10.122	7.709	6.878	8.557

Çin	8.800	14.860	4.313	1.912	7.471
İtalya	8.181	7.546	8.364	9.061	8.288
Endonezya	1.370	3.650	336	4.329	2.421
Hindistan	1.359	5.602	3.141	2.805	3.227

Kaynak: TEPGE, 2023 (Erişim tarihi: 22.02.2024)

Yukarıdaki tabloda ülkemiz pamuk ihracatının karşılandığı sekiz ülke verilmektedir. Görüldüğü üzere 2022 yılında Türkiye ihracata konu olan pamuğun en çok miktarını Pakistan'dan almaktadır. Bangladeş ve İran'da pamuğun en çok ihraç edildiği diğer ülkelerdendir. 2022 yılına bakıldığında miktarlarda bir azalma görülmektedir.

Tablo 14: Türkiye'nin Ülkelere Göre Yıllık Lif Pamuk İhracat Değeri (\$)

Ülkeler	2022	2021	2020	2019	Ortalama
Pakistan	118.331	118.318	28.562	24.600	72.453
Bangladeş	52.590	22.698	17.400	87.814	45.126
İran	31.826	2.391	21	41	8.570
Almanya	25.769	20.397	15.817	14.680	19.166
Çin	24.888	41.032	8.283	3.479	19.421
İtalya	21.104	13.805	15.044	15.705	16.415
0Vietnam	5.961	5.706	1.742	2.795	4.051
Endonezya	4.739	8.805	506	6.903	5.238

Kaynak: TEPGE, 2023 (Erişim tarihi: 22.02.2024)

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi 2022 yılında ülkemizin pamuk ihracatının yaklaşık %5.6'sını Pakistan, %2.5'ini Bangladeş, %1.5'i ise İran ülkelerine yapılmıştır. Bu ülkeleri sırasıyla Almanya, Çin, İtalya, Vietnam ve Endonezya gibi ülkeler takip etmektedir. Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi 2022'de ülkemiz pamuk ihracatının yaklaşık %9.6'sını bu ilk üç ülkeden gerçekleştirmektedir.

SEKTÖRE DAİR SORUNLAR VE ÇÖZÜMLERİ

Türkiye'de pamuk üreticileri, bir dizi zorlukla karşılaşmaktadır. İşte bu sorunlardan bazıları ve çözüm önerileri:

1. İklim Koşulları: Pamuk, subtropikal iklimlerde yetişen bir bitki olduğu için iklim koşulları, pamuk üreticileri için kritik bir faktördür. Kuraklık, aşırı sıcaklık veya ani hava değişiklikleri gibi iklimsel zorluklar, verimlilik üzerinde doğrudan etki yapabilir.

Çözüm Önerisi: İklim değişikliklerine uyum sağlayabilen pamuk türlerinin geliştirilmesi, su tasarrufu sağlayan sulama yöntemlerinin benimsenmesi ve meteorolojik verilere dayalı tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması bu konuda önem teşkil etmektedir.

2. Pazar Dalgalanmaları: Uluslararası pamuk fiyatlarındaki dalgalanmalar, Türk pamuk üreticilerini ekonomik belirsizliklere karşı savunmasız bırakabilir.

Çözüm Önerisi: Pamuk üreticileri için fiyat dalgalanmalarına karşı finansal araçlarla korunma sağlayan politikaların oluşturulması ve üreticilerin birlikte hareket ederek fiyat dalgalanmalarına dayanıklı pazarlama stratejileri benimsemeleri üreticileri korumaktadır.

3. Girdi Maliyetleri: Tohum, gübre, ilaç gibi tarım girdi maliyetleri zaman zaman artış gösterebilir, bu da pamuk üreticilerini ekonomik olarak zorlayan bir başka etmendir.

Çözüm Önerisi: Tarım destekleriyle üreticilere maliyet avantajları sağlanması, verimli girdi kullanımını teşvik etmek amacıyla eğitim programları ve teknoloji transferi sağlanması faydalı olacaktır.

4. Teknoloji ve Modern Tarım Uygulamaları: Bazı pamuk üreticileri, modern tarım uygulamalarını benimseyememekte veya yeni teknolojilere erişimde zorlanabilmektedir.

Çözüm Önerisi: Pamuk üreticilerine modern tarım teknikleri konusunda eğitim ve bilgilendirme sağlamak, tarım teknolojilerine erişimi artırmak için teşvik politikaları oluşturmak etkili bir çözüm olacaktır.

5. Çevresel Etkiler: Kimyasal gübre ve pestisit kullanımı, çevresel etkilere neden olabilir ve sürdürülebilirlik konusunda endişeleri beraberinde getirebilir.

Çözüm Önerisi: Organik pamuk üretimi teşvik ederek çevre dostu tarım uygulamalarına geçiş sağlamak, su yönetimi konusunda etkili politikalar geliştirmek ve bunların benimsenmesinde yardımcı olmak üreticiyi rahatlatacaktır.

6. Tarım Alanlarının Sınırlı Olması: Türkiye'de tarım arazilerinin sınırlı olması, pamuk üreticilerinin genişlemelerini ve daha fazla üretim yapmalarını kısıtlayabilir. Bazı bölgelerde tarım arazilerinin küçük ve parçalı olması, modern tarım makinelerinin etkin kullanımını zorlaştırabilir.

Çözüm Önerisi: Tarım arazilerinin etkin kullanımını sağlamak için modern tarım tekniklerinin benimsenmesi, tarım reformları ve verimliliği artırmaya yönelik destekler bu konuda iyileşme adımları olacaktır. Aynı zamanda Tarım arazilerinin birleştirilmesi veya kooperatifler aracılığıyla iş birliği yaparak ortak kullanım ve yönetim modelinin teşvik edilmesi de bu konuda iyi bir adım olacaktır.

7. Sulama Altyapısının Yetersizliği: Verimli bir pamuk üretimi için etkili sulama altyapısının olmaması, kurak dönemlerde verim kaybına neden olabilir.

Çözüm Önerisi: Sulama altyapısının güçlendirilmesi, su tasarrufu sağlayan teknolojilerin kullanımının teşvik edilmesi ve su yönetimi konusunda çiftçilere eğitim verilmesi oldukça önemlidir.

8. Tohum Kalitesi ve Geliştirme: Pamuk tohumu kalitesi, verimlilik üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Eski veya düşük kaliteli tohumlar, düşük verimle sonuçlanabilir.

Çözüm Önerisi: Yüksek kaliteli pamuk tohumlarının geliştirilmesi, çiftçilere bu tohumlara ulaşma ve kullanma konusunda destek sağlanması aynı zamanda yukarıda bahsedilen eğitimin bu konuyu da kapsamı oldukça önemlidir.

9. İşgücü ve Eğitim Sorunları: Pamuk üretiminde kullanılan işgücünün yeterli eğitime sahip olmaması, modern tarım tekniklerinin etkin bir şekilde kullanılmasını engelleyebilir.

Çözüm Önerisi: Çiftçilere modern tarım teknikleri ve yönetimi konusunda eğitim programları, tarım okullarının ve mesleki eğitim kurumlarının desteklenmesi.

10. Dünya Fiyatlarındaki Dalgalanmalar: Uluslararası pamuk fiyatlarındaki dalgalanmalar, Türkiye'nin pamuk ticaretini etkileyebilir ve üreticilerin gelirini belirsizleştirebilir.

Çözüm Önerisi: Ticaret politikaları ve anlaşmalarla dünya piyasalarındaki dalgalanmalara karşı dayanıklılık sağlamak, alternatif pazarlara yönelik stratejiler geliştirmek hükümetin eliyle bir iyileşme adımı olabilir.

11. Tekstil Sektörü ve İhracat: Türkiye'nin dünya lideri olamaması, tekstil sektörünü etkiler çünkü yerli pamuk üretimindeki zorluklar ve yüksek maliyetler ithalatı artırabilir hatta arttırır daha doğru olacaktır.

Çözüm Önerisi: Daha sürdürülebilir, düşük maliyetli ve yüksek kaliteli pamuk üretimi için tekstil sektörü ile iş birliği, yerel pamuk kullanımını teşvik eden politikalar uygulamaya konulabilir.

12. Teknolojiye Yetersiz Yatırım: Tarım sektöründe yapılan teknolojik yatırımların yeterli olmaması, verimliliği düşürebilir.

Çözüm Önerisi: Tarım teknolojilerine yönelik devlet destekli AR-GE projeleri ve özel sektör yatırımlarının teşvik edilmesi, çiftçilere modern tarım ekipmanlarına erişim sağlanması iyi bir adım olacaktır.

13. Türkiye'nin Dünya Pamuk Üretimindeki Konumu ve Tekstil Sektörü: Türkiye, pamuk üretiminde dünya sıralamasında üst sıralarda yer alsada bazı büyük pamuk üreticisi ülkelerle rekabet etmekte zorlanabilir. Bu durumun temel nedenleri arasında teknoloji eksikliği, sulama sorunları ve verimliliği arttırmaya yönelik yetersiz politikalar yer alabilir.

Çözüm Önerisi: Daha etkili tarım politikalarının benimsenmesi, çiftçilere teknik destek ve eğitim sağlanarak verimliliğin artırılması, sektöre daha fazla AR-GE yatırımı yapılması bu konuda etkili bir adımdır.

Bu sorunların çözülmesiyle, Türkiye'nin pamuk üretimindeki rekabet gücü artabilir ve tekstil sektörü daha sürdürülebilir ve rekabetçi hale gelebilir.

Teknoloji odaklı sürdürülebilir tarım uygulamalarına geçiş, verimliliği artırmada önemli bir rol oynayabilir. Nesnelerin İnterneti (IoT), yapay zeka ve diğer yenilikçi teknolojilerin tarım sektörüne entegrasyonu, pamuk üretiminde daha akıllı ve etkili çözümlerin geliştirilmesine olanak tanıyabilir. Ayrıca, sürdürülebilir pamuk üretimi konusunda küresel trendlere uyum sağlamak, Türkiye'nin tekstil sektörünü rekabet avantajı elde edecek şekilde dönüştürebilmektedir.